

עלון מס' 1034 מטות-מסעי כה' בתמוז תשפ"ו

שבת מברכין
חודש מנחם אב
ראש חודש ביום רביעי
המוולד יהיה בליל רביעי
בשעה 7:00 בערב 30 דק' ו- 17 חלקים

ישא ברכה

יוצא ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "יגל יעקב", חולון
בראשות מור עטר הרה"ג יוסף מוגרבי שליט"א

כה הדיבור

כה הקדושה!

פרשתינו בתחילתה מדברת על ענייני נדרים. עד כמה צריכים אנו להזהר בלשונו ולדקדק בדיבורנו אפשר ללמוד מהסיפור הבא. נחזור עשרות שנים אחורה. העיר פתח תקוה בעת היווסדה. פרנסי העיר תכננו את הקמתו של בית העלמין, שהרי סוף אדם למיתו... היה בחור צעיר שאמר בהלצה שלא איכפת לו להיות הנקבר הראשון במושב. עוד באותו שבוע נפטר אותו בחור והובא לקבורה. דיבורו לא שב ריקם והוא "זכה" להיות הנקבר הראשון בבית העלמין שבפתח תקוה. הדברים חקוקים על מצבתו עד היום. כמה זהירות ושמירה צריכים אנו בכל העניינים הקשורים לפינו, שהרי עליונותו של האדם וחשיבותו על פני בעלי החיים, באה לידי ביטוי ביכולתו לדבר. הדיבורים אף פעם לא חוזרים ריקם ויש מלאכים ממונים שנוטלים כל דיבור ודיבור שיצא מפיו של האדם ומחכים לשעת הכושר לקיים את מוצא פיו לטוב ולמוטב. וכדי להתחזק עוד בעניין חשוב זה של כוחו של הפה ומשמעות הדיבור, נביא את דבריו של רבי יהודה החסיד בספרו המפורסם "ספר חסידים" (אות מו) וזה לשון קודשו: "כל מעשיך יהיו לשם שמים. לא יהיה אדם הולך לאכול או לישון וכוונתו שיהיה בריא ושמן לעסוק בדברי העולם הזה ולהיות רודף אחר הממון, אלא יאמר: אישן ואוכל כדי שאוכל לעמוד ביראת בוראי ולעסוק בתורתו ומצוותיו. וכשהוא נוטל ידיו ומברך או כשמברך על הפירות או על המצוות השגורות בפי כל האדם, יכוין ליבו לברך לשם בוראו אשר הפליא חסדו עימו ונתן לו הפירות או הלחם להנות מהם וציוהו על המצוות. ולא יעשה כאדם העושה דבר כמנהג ומוציא דברים מפיו בלא הגיון הלב. ועל זה חרה אף ה' בעמו ושלח לנו את עבדו ישעיהו ואמר: "ען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני וליבו רחק ממני ותהי יראתם אותי כמצות אנשים מלומדה". אמר הקב"ה לישיעיהו: ישעיהו, ראה מעשה בני, כי אינו אלא לפני ומחזיקים בי כאדם שמחזיק ונוהג מנהג אבותיו בידו. באים בביתו ומתפללים לפני תפילות קבועות כמנהג אבותם בלא לב שלם. הם מנקים את ידיהם ומברכים על נטילת ידיים ובוצעים ומברכים ברכת המוציא, שותים ומברכים כמו שהדבר שגור בפה, אך בעת שמברכין אינם מתכוונים לברכני. לכן על כן חרה אפו בו ונשבע בשמו הגדול לאבד חוכמת חכמיו היודעים אותו ומברכים אותו כמנהג ולא ככוונה דכתיב בתורה: "לכן הנני יוסף להפליא את העם הזה הפלא ופלא ואבדה חוכמת ובינת נבונים תסתתר". לפיכך הזהירו חכמים על הדבר ואמרו: יעשה דברים לשם פועלם כי כל אשר ברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לכבודו בראו, ואל תעשם עטרה להתעטר בה בעשותך את המצוות בפני הבריות להתהלל בהם כי לא נגיע אל רצון בוראנו, לפי שאנו עובדים למצוא חן בעיני אדם ויצא שכרנו לאשר נתכוונו לו חנם שלא נקבל שכר בכך, וכל העושה בסתר, זוכה ליותר שכר ולבסוף מתגלים ענייניו ומתעלה. "סוף דבר הכל נשמע", תרגום ירושלמי: כל דאיתעבד בעלמא הדין, עתיד לאתפרסמי לכל בני אינשי (כל הנעשה בעולם הזה, עתיד להתפרסם לכל בני אנוש). ומעשה באדם אחד שמת לפני זמנו כמה שנים. לאחר שנים עשר חודש הרבה, נתגלה בחלום לאחד מקרוביו. שאל לו: איך אתה נהג בעולם שאתה שם? אמר לו: בכל יום דנים אותי על שלא הייתי מדקדק לברך ברכת המוציא וברכת הפירות וברכת המזון בכוונות הלב ואומרים לי להנאתך נתכוונת, שאלו: והלא אין משפט לרשעים אלא שנים עשר חודשים בלבד וכבר עברו עליך יותר מיב' חודש ועדיין דנין אותך? אמר לו: אין דנין אותי פורעניות חזקים כמו בשנים עשר חודשים ראשונים". עכ"ל. ועתה נישא קל וחומר. אם על ברכות ומצוות מדקדקים עימנו כל כך בשמים ואפשר חלילה להעניש על אי קיומם כנאה וכיאות לפי הדין וההלכה, כמה מדקדקים ושוקלים את דיבורנו אם זה דיבור לשון הרע או ליצנות, רכילות וקללות ב"מ. נדע להזהר בכל מוצא שפתינו והיה זה שכרנו, וה' יתברך ישלח לנו את משיחנו במהרה, אמן!

בפרשתינו מסופר על המנהיג הגדול - הענו מכל אדם משה רבינו ע"ה שקצף על פקודי החיל, על שחזרו ממלחמת מדין, כאשר את נשות מדין שהכשילו אותם בעבירה הותרו בחיים! וממילא יוצא משה בפקודה חד משמעית להרוג כל אישה שהיתה ידה במעל והכשילה את בני ישראל. בתנא דבי אליהו, מובא סיפור נורא ואיום, שהעיד עליו אליהו הנביא זכור לטוב, מעשה שאירע עימו, שנכנס פעם אחת לעיר ואם גדולה בישראל, ובעיר היתה ישיבה המוקמת לתפארה ובה מאתיים בחורי חמד שעמלו ועסקו בתורת ה'. והנה שנה לאחר מכן חזר שוב אליהו לאותה העיר וביקר בישיבה. לתדהמתו רוב בחורי הישיבה הלכו לעולמם רחמנא ליצלן, ולא נשארו אלא הקטנים, התחיל אליהו הנביא לבכות ולהתאבל עליהם, על אותם בחורי חמד שעסקו בתורה ונפטרו בדמי ימיהם, הגיע אליו מלאך מן השמים ושאלו לפשר בכייתו ואבלו. ענהו אליהו: "וכי לא אבכה ואתאנח על אלו שבאו לידי מקרא ומשנה ועכשיו הלכו להם והיו כלא היו?". אמר לו המלאך: "לא יפה עשית שאתה בוכה ומתאבל עליהם". אמר לו, "מפני מה?", ענה לו המלאך: "כי הם לא היו נזהרים בענייני קדושה!".

והדברים נוקבים עד התהום, בחורים שעוסקים בתורה ובמצוות, נענשים ללא משוא פנים ומתים בצעירותם, ומלאך מגיע במיוחד משמים עם מסר חד משמעי לאלהיו הנביא שלא יפה ונכון להתאבל עליהם מכיון שלא נזהרו בענייני קדושה! עד כמה מקפיד ה' יתברך על קדושת האדם, נורא ואיום! אחים יקרים, כעת שנמצאים אנו בימי הקיץ החמים, שומה עלינו לשמור עינינו וליבנו - תרי סרוסי עבירה, מכל משמר. עם כל הקושי הכרוך בכך, נזכור ונדע שבכל המנעות מראייה אסורה, ובכל שמירה ממחשבה לא טהורה, מתעלים אנו לדרגות נוראות ונפלאות שאין כל בריה ומלאך יכולים לשער מתן שכרם! נשמור עינינו וליבנו, וה' יתברך ישמרנו כבבת עינו!

זמני כניסת ויציאת השבת

כ"ש	חמה	י"ס	ת"א	
19:28	19:21	19:13	19:30	כניסת שבת
20:29	20:33	20:29	20:31	יציאת שבת
21:00	21:03	21:04	21:02	רביעית

הפטרת השבוע

הפטרה: שמעו דבר ה' (ירמיהו ב' ד'-כ')

סיפור לשבת

"והסיר ה' ממך כל חול". אדם הגיע לבית החולים לבדיקות שיגרתיות. הוא חש בטוב, הולך קוממיות, אבל התוצאות היו מדאיגות. יש לו גידול, רחמנא ליצלן, ועליו להתנתח במהרה. בדחיפות לפני שהגידול יתפשט, יצמיח גרורות... קבעו תור בהול לניתוח, להוציא את הגידול. יום לפני הניתוח פנה האיש לצדיק רבי מרדכי שרעבי זצ"ל, לבקש את ברכתו, הראה לו את הצילום. התבונן הצדיק בצילום, ואמר: "בוא, הסתכל גם אתה. הרי אין לך מאומה, הכל כשורה. אין כאן אלא נקודה זעירה של דם קרוש"... נעתקו המילים מפי האיש, והצדיק המשיך ואמר: "אם בקולי תשמע, תיתן שנים עשרה אלף לירות לצדקה, ובזכות המצוה תתרפא ולא תזדקק לניתוח!". מיהר האיש ונתן לצדיק את הסכום הנדרש, שחולק בו ביום לצדקה. למחרת היום התייצב האיש במחלקה, מבלי לומר דבר. ערכו לו סידרת צילומים. התבונן בהם הרופא, קרא לרופא נוסף, ויחדיו החליטו שאין כל צורך בניתוח. שיחררוהו לביתו. במקום למהר לביתו, פנה האיש לבית הצדיק, לבשרו על שיחרורו. לאחר שיצא, פנה הצדיק אל הנוכחים ואמר: "רואים אתם, מן השמים גוזרים על האדם שיוציא שנים עשרה אלף לירות על רופאים ורפואות. אם הקדוש ברוך הוא חננו בשכל, הוציא סכום זה על צדקה, וכבר נאמר: 'וצדקה תציל ממוות'... כך הקטין הצדיק את ערך המופת הגלוי שחולל כאן..."

בפרשתינו נצטוונו לזכור את עונשי המצרים, להכיר ולדעת שהבורא גומל לרשע כרשעתו, יש דין ויש דיין. בהקשר זה סיפר הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל מתלמסאן על הגאון רבי יעקב מברצלונה, תלמיד רבינו יהודה בן ברזילי זצ"ל. פעם בא ארבה לעיר וכיסה את עין הארץ, השחית הכל. כינס מושל העיר את המועצה לאסיפה, והוא עצמו יצא מביתו רגלי, לטיול קצר עד ארמון הממשל. בדרכו פגש ברבי יעקב, שהיה בדרכו לבית המדרש. שאלו: "יאמר נא החכם, מה דעת היהודים, מדוע בא הארבה?". ענהו רבי יעקב: "הארבה בא בגלל מכת הארבה". "חידה לי דברך", אמר המושל. הסביר רבי יעקב: "נערי הגויים מתנפלים על יהודי שניקרה בדרכם כארבה, ומפליאים בו מכותיהם". הוא הראה למושל סימני חבטות וחבורות, פצעים ומכות שנימרו את גופו: "בעוון זה בא הארבה". "ומדוע אין היהודים קובלים בפני הרשויות?", שאל המושל. "הם קובלים, ואיש אינו חוקר בתלונות. דמינו הפקר", השיב רבי יעקב. "ומי יאמר שבעוון זה בא הארבה?", הוסיף המושל ושאל. "אדרבה", ענה רבי יעקב, "ינסה המושל לתקן עוולה זו, ויראה אם הארבה לא יעוף וילך לו..." צחק המושל לפיקחותו של החכם, עלה לבית המועצה והוציא צו, שהנוגע ביהודי לרעה יענש בכל חומר הדין בגוף ובממון. אך התפרסם הצו - וענני הארבה עלו מן הקרקע ונגוזו, לא נותר עד אחד, ושם שמים התקדש ברבים! (מעייין השבוע)

מטעמים לשבת

חידושים לפרשת השבוע

"לא יחל דברו" (ל,ג)

פירש הגאון רבי משה בן חמו זצ"ל מספרו שבמרוקו, שבשעה שהאדם מתעורר לדבר מצוה ונודר נדר, נברא מלאך קדוש המעותד להמליץ טוב בעדו ולעוזרו. אך דע עקא, עד שהאדם לא ישלם את נדרו ולא יממש את הבטחתו, הרי מלאך זה חסר אונים ותש כוח, ואינו יכול לפעול את פעולתו לטובה! וזהו: "לא יחל דברו", מלשון חולי וחולשה. לא יחליש את המלאך שנברא מדיבורו הטוב, אלא ישלם את נדרו, ובכך יאמץ את כוח המלאך לעוזרו!

(מעייין השבוע)

"ואם הפך יפר אותם אחרי שומעו ונשא את עוונה" (ל,טז)

אפשר לפרש בדרך דרש כי אינו דומה החוטא בשוגג לחוטא במזיד, שהחוטא בשוגג יש לו תשובה פשוטה "לא ידעתי", אך החוטא במזיד שיודע שהדבר אסור ובכל זאת הוא חוטא, עונשו קשה. וזהו שרומז הפסוק: "ואם הפך יפר אותם", דהיינו שייפר את מצוות התורה שלא לקיים, "אחרי שומעו", לאחר ששמע מאחרים שחייב לעשות את הדברים ההם דהיינו, לקיים מצוות עשה, והוא מפר אותם וחוטא במזיד, אזי "ונשא את עוונה", כל עוון ועוון שעושה מקבל עונשו, כי הוא חוטא במזיד.

(נשמת חיים)

"אלה החוקים אשר ציוה ה' את משה בן איש לאשתו" (ל,יז)

יש לפרש בדרך רמז, על פי דברי רבותינו בתלמוד (שבת לג.): "הכל יודעים כלה למה נכנסה לחופה, אלא כל המנבל פיו אפילו חותמים עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה, הופכים עליו לרעה", דהיינו שאסור לספר דברים שבין איש לאשתו. וזהו שאמר הכתוב: "אלה החוקים אשר ציוה ה' את משה בין איש לאשתו", דהיינו שדברים שבין איש לאשתו צריכים להיות בבחינת "חוקים", שלא לדבר דברים אלו עם חבירו שלא לצורך, אלא יסתיר דברים אלו, ויקיים "ואת צנועים חוכמה".

(תורת הפרשה)

"בנו לכם ערים לטפיכם וגדרות לצנאכם והיוצא מפיכם תעשו" (לב,כד)

אמר ה"כתב סופר": אדם שמחבב את הממון והוא להוט אחריו, אין לתת אימון בדיברתו, שכן תאוות הממון מביאה את האדם לידי הפרת דיברו. והנה, מצינו במדרש שאמרו בני גד ובני ראובן: "גדרות צאן נבנה למקננו וערים לטפנו" (פסוק טז) - שדאגו תחילה למקנה ואחר כך לטף, ואילו משה אמר להם: אל תהיו עושים את הטפל לעיקר, כי אם "ערים לטפכם וגדרות לצנאכם" - תחילה תדאגו לשלום טפכם ואחר כך לשלום רכושכם. לפיכך מוסיף משה ואומר להם: אם תשרשו מקרבכם את המידה הרעה הזאת, לחבב את הרכוש יותר מן הטף, כי אז "והיוצא מפיכם תעשו" - אפשר יהיה לסמוך על דיברתכם, מתוך ביטחון כי

תקיימוה...

(מעינה של תורה)

חנוך לנער

זכו - שכינה ביניהם

זהירות!!! פרסים ומתנות לפניך!!!

ומסופר בגמרא מסכת תענית (כד.): היה מקום מסויים שהיתה שם עצירת גשמים, נזדמן לשם רב וגזר תענית ולא ירד מטר. ירד לפני התיבה שליח הציבור, אמר: משיב הרוח, ונשב הרוח. אמר: מוריד הגשם, וירד מטר. שאל רב את השליח ציבור מה מעשיך (כלומר איזה מעשים טובים יש לך שזכית שענו לך משמים?) השיב לו: מלמד תינוקות אני, ומלמד אני בני עניים כבני עשירים, וכל מי שאין לו לשלם לי שכר לימוד, אני מוותר לו ולא לוקח ממנו כלום. ויש לי מחילות של דגים, וכל ילד שלא רוצה ללמוד, משחד אני אותו ומפייס אותו עד שמסכים ללמוד. נמצינו למדים את חשיבות העידוד ומתן הפרס לילדים ולתלמידים. ואומנם ברור מאוד שעל ההורים להסביר לילדיהם, שהמטרה שלומדים או עושים מעשים טובים היא לא לשם הפרס, אלא לשם שמים וכו', והפרס הוא רק כדי לעודד ולדחוף אותם שיזדוודו במעשים טובים, ובכך אין חשש שיתרגלו לעשות מעשים טובים רק לשם הפרס. וכן יכולים ההורים להסביר לילדיהם, שהפרס הוא לא בתור "שכר", כי שכר על לימוד תורה ועל מעשים טובים אין בכוחות אנוש לשלם, אלא הפרס הוא "הערכה" על מעשיהם הטובים, כלומר שהפרס מבטא את הערכת ההורים על מעשיהם הטובים של הילדים. זאת ועוד קראתי בשם מרן הגרא"מ שך זצ"ל שהביא (כמדומני משם החפץ חיים זיע"א) שלא טוב להרגיל את הילד במתנות על כל מצוה, כיון שמחר עלול לבקש פרס ומתנה גם על הנחת תפילין ואחריותו מי ישורנו, וגם באחת משיחותי עם כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א על נושא הפרסים לילדים, אמר לי שאם רואים שהילד כבר מתרגל לקבל מתנה על כל שיעור וכל תפילה, הרי שנעשה הדבר כהרגל רע שיש להזהר ממנו. כללו של דבר, המתנות והפרסים הם טובים כאשר הם בגבול ובמידה, ולכן יש לשים תמרוך של זהירות! עצור! לבדוק ולחשוב שלא לעבור את המידה, ולה' הישועה.

האם אתה הושש יותר מהם?

הבאתי כאן לקט סיפורים מגדולי הדורות כפי שמובאים בספר שלום בית, למען ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבולות יקנה. ובכן, מסופר על הגאון רבי יצחק בלאזר זצ"ל (גאב"ד פטרבורג), שהיחס שלו לאשתו ולבני ביתו היה מופלא. הוא היה רגיל לומר שיש לאדם להתייחס לאשתו בכל הכבוד והזהירות, כמו לאדם זר, לבל לפגוע בה באונאת דברים, או באיזו מילה מעליבה ועקיצה, הוא קיים כלל זה בחייו. מאשתו הראשונה לא היו לו בנים, ולמרות סבלו הרב מעריירותו, ועל אף תשוקתו העזה להקים זרע ולהשאיר לו שם וזכר, כפי שהוא מציין בהקדמת סיפרו "פרי יצחק", עם כל זאת, גילגל עימה יותר משלושים וחמש שנה ולא הציע לה גט. רק לאחר שאשתו באה לפניו בהצעה זו, והוא כבר יותר מבן חמישים שנה, הסכים לגרש אותה. אבל גם אז דאג לקיומה, נתן לה סכום כסף גדול, שלח אותה לארץ ישראל וכלכל אותה בריחוק כל ימי חייה. לאחר גירושיה, נשא אלמנה צעירה אם לארבעה ילדים. בקחתו אותה, התנה עימה שיוכל לעזוב את הבית למשך חודש אלול ועשרת ימי תשובה, ועוד עם כל זה היה מבקש בכל פעם את סליחתה, והצטער על ימיו שעולה לה לסבול מכך. והיה עושה כל המאמצים להסב לה נחת רוח, עזר לה בגידול הבנים וכדומה. בלילה כשתינוק היה בוכה, לא היה נותן לה לקום ממיטתה, ולמרות זיקנותו, היה הוא בעצמו מטפל בו. וכן השתדל בכל הזדמנות להקל את חייה, בערבי שבתות היה עוזר לה בהכנות שבת. ומסופר על הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל (גאב"ד ירושלים), שפעם כאשר אשתו הרבנית תלתה כביסה לאחר ימי מחלה, ניגש אליה בעלה הרב לעזור לה. הרבנית התנגדה בכל תוקף שרבה של ירושלים יעמוד ויתלה כביסה, באומרה שזה חילול כבוד התורה. השיב לה הרב: הרי את אחרי מחלה ואסור לך להתאמץ, ואילו לשכור עוזרת, אין משכורת מסיפיקה לך... ומסופר על הגאון רבי נפתלי דוב מאמסטרדם זצ"ל (גאב"ד אלקסוט), כי לאחר נישואיו נשאל על ידי רבו רבי ישראל מסלנט: "רבי נפתלי, אמור נא לי, האם אתה עוסק במצות גמ"ח?", השיב לו: "מורי ורבי, אין לי כסף במה לעשות גמ"ח". "לא התכוונתי לגמ"ח בממון" - החזיר לו רבי ישראל - "אני מתכוין, אם אתה עוסק בחסד בתוך ביתך עם אשתך, צריך אתה לדעת כי לא לקחתה שפחה כדי שתשרת אותך, אשתך היא כגופך, ועליך לעזור לה". רבי נפתלי לעת זיקנותו נשא אישה זקנה שתטפל בו. האישה הזאת חלתה מיד ונפל בחלקו לטפל בה. מעניין היה לראות היאך רבי נפתלי הישיש והחלוש משרת את אשתו. היה מנקה את הבית, שוטף ומדיח את הכלים, מסיק את הנרות ועוסק בכל העבודות הקשות, והכל מתוך חיבה ושמחה שנתגלגלה לידו. הזדמנות כזו להיטיב עם הזולת.

עשה לך רב

שרית ממורר הרה"ג
הרב יוסף מוגרבי שליט"א

שקל, או שמהחלק המופרש לפנסיה אינו חייב להוריד עכשיו מעשר אלא רק בשנים הבאות כשיפתח את הקרן ההיא יפריש ממנה מעשר?

יעשר מקרן זאת רק כשיפתח אותה.

אדם שמכר אחד מחפציו הפרטיים, האם חייב להפריש מעשר כספים מהכסף שהרוויח?

כן.

אדם שרוצה לקדש את עצמו ולטבול כל יום במקוה טהרה, האם מותר לו לשלם דמי המנוי או הכניסה מכספי מעשר? המיקל בשעת הצורך יש לו ע"מ לסמוך.

האם מחבר ספר יכול לשלם לדפוס חלק מהסכום מכספי המעשרות שלו, באופן שיש לו לאחר מכן רווחים כשנמכר הספר? אפשר ובלבד שיעשר מהרווחים.

האם ראוי לקנות ספרי קודש מכספי מעשר ולהניחם בבתי מדרשות? אפשר.

מלוה שמוותר על חוב ללוה, האם חייב הלוה להפריש על זה מעשר כספים? אין צורך.

מי שמרוויח כל חודש אלף שקל ומאה שקל מזה מופרש אוטומטית לקרן פנסיה, האם חייב להוריד מעשר מכל האלף

מהו הדבר הראוי ביותר לעשות עם כספי המעשרות?

פדיון שבויים, החזקת תורה, נזקקים ויתומים ואלמנות וכיו"ב.

האם מותר לאברך להעניק בכל חודש את מעשרותיו לחברו שאף הוא אברך וחברו ג"כ יתן לו את כספי מעשרותיו ויצאו בזה יד"ח מעשר כספים?

מין הגרב"צ אבא שאול זצ"ל אמר לי שמותר לעשות כן לכתחילה (בשנת תש"נ) אדם שקיבל סכום כסף במתנה, האם צריך לעשר ממנו מעשר כספים? אם לא ייחדו זאת לדבר מסוים צריך לעשר

אל תקרי הליכות אלא הלכות

✦ יש עוד שמחה מעורבבת, המעלה עשן לכל המצוות והמשכחת יראת השם יתברך מליבות בני אדם, כגון אלו המשתכרים ושמחים בבית המשתה, ואחרי השמחה הזאת - תוגה, כי הרבה קלקולים באים מתוך המשתה. ומי בחוכמה חכם כשלמה בן דוד, אשר אמר (משלי כג, כט-ל): "למי אוי, למי אבוי, למי מדינים, למי שיח, למי פצעים חנים, למי חכלילות עיניים? - למאחרים על היין, לבאים לחקור ממסד". ראה מה קלקול בא מן היין, וכתוב (משלי כ, א): "לץ היין הומה שכר, וכל שוגה בו לא יחכם". הנה היין גורם להיות מתלוצץ ולהיות הומה ובעל דברים, וכל שוגה בו לא ירבה חוכמה.

✦ כל הארבע כתות שהוחלט עליהם שאינן מקבלות פני השכינה, המדובר הוא כשלא עשו תשובה, אבל אם עשו תשובה לשמים וקיבלו על עצמם על להבא שלא להתנהג כן, ובדברים שבין אדם לחבירו פייס לחבירו, בודאי הקדוש ברוך הוא מקבל את השב, ויזכה לקבל פני השכינה.

(הבית היהודי חלק ז')

והרבה רעות יש בשמחה ובשחוק, כמו השמח במכשול חבירו בעת שמגיע לו פגע רע מפגעי העולם. ועל זה נאמר (משלי כד, ז): "בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך".

✦ יש עוד שמחה ושחוק רע, כגון מי שמשחק במי שזהיר בעבודת השם יתברך והמקיים מצוותיו. ויש בזה ארבע רעות: האחד - שהוא מחשיך נפשו מאור המצוות, כשהוא מואס ומשחק במקיימי המצוות, אז מתגנות המצוות בעיניו. השני - כי אולי מתוך השחוק ימנע הצדיק מצדקותיו, כי לא יוכל לסבול השחוק. השלישי - כי אנשים רבים אשר לא ניסו ללכת בדרכי השם יתברך, לא יוכלו לעשות תשובה מפני השחוק, וילכו בחושך כל ימיהם, ונמצא שזה המשחק לא די שמונע מחבירו רב טוב הצפון לצדיקים, אלא שמוריד אותו לשאול תחתית. והנה המשחק הזה בכלל עונש המחטיא את הרבים. הרביעי - שדומה לליסטים שעומד על פרשת דרכים וקוצץ רגלי המביאים דורון למלך, הלא זה שונאו ואויבו של המלך ורעתו רבה מאוד.

✦ אסור לדבר דברי ליצנות שנאמר (דברים ו, ז): "ודברת בם", ודרשו חכמינו (יומא יט:): ודיברת בם - ולא בדברים אחרים, וליצנות ודאי לא יצא מכלל זה. וכל המתלוצץ נופל בגיהנם ויסורים באים עליו, והוא קשה שתחלתו יסורין וסופו כליה. והוא אחד מארבע כיתות שאין מקבלות פני שכינה, כת ליצים, כת שקרנים, כת חנפים, כת מספרי לשון הרע.

✦ בכלל ליצנות הוא מי שקורא בספרי פלסטר, ועיתונות שיש בהם מינות וליצנות, שכל אלו בודאי מקלקלים ומטמאים דיבורו וגם נפשו, והוא בכלל הקורא בספרים החיצוניים שהחמירו חכמינו מאוד בדבר.

✦ המרגיל עצמו בליצנות מאבד גופו ומזונותיו ויורד לגיהנם וגורם רעה לאחרים וגם לעולם בשבילו (בגללו). ועל כן טוב לו לאדם להתרחק מהכת הזאת מלישב במושבם כדי שלא ילמד מהם, אבל ישב במושב שיש בו דברי תורה ויבטח באלוקי ישעו, אשרי כל חוסי בו.

✦ אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה, כיון שהשמחה היתירה משכחת את המצוות.

משל ונמשל

וסלח לבן. לימים מתה אשתו, התחיל המלך לבכות עליה מרה יומם ולילה. אמרו לו אנשיו: וכי אין עוד אישה בעולם נאה הימנה וטובה הימנה? אמר להם: וכסבורים אתם שעליה אני בוכה, אני בוכה אלא על בני, שכל זמן שאימו היתה בחיים היתה מגינה עלי בשעת כעסי. עכשיו שהיא מתה, מי יגן עליו, והרי דומה כאילו הבן מת ונקבר. אף כאן היתה קשה לקדוש ברוך הוא מיתתו של משה, אמר: כל זמן שמשה חי, בשעה שבני מעייסים אותי ואני רוצה לאבדם מן העולם, בא משה ומבקש רחמים עליהם ואני סולח לעוונם. כמו שנאמר: "ויאמר ה' סלחתי כדברך". וכן נאמר (תהילים ק, כג): "ויאמר להשמידים לולא משה בחירו", עכשיו שהוא ימות, מי יתפלל עבורם? ויש אומרים שהקדוש ברוך הוא דיבר עם משה דברים קשים, אמר לו: בשעה שעשו בני ישראל את העגל היו אחד עשר שבטים ורק שבט לוי היה עימך שלא נטל חלק בעגל. ובכל זאת שמת נפשך בכך ויצאת נגד אחד עשר שבטים וכן נגד ערב רב, ונקמת מאת עובדי העגל ולא פחדת. ועכשיו בעניין המדיינית, שאין כאן אלא שבט שמעון שעלולים לצאת נגדך בגלל נשיאם זמרי בן סלוא, ואחד עשר שבטים בודאי יהיו לצידך, ומכל מקום חששת ושתקת ולא יצאת להנקם בהם, אם כן אתה צריך עכשיו לתקן את הפגם הזה שעשית אז, והנכם ממדין עבור מעשה המדיינית, ואחר כך לאחר שתתקן הפגם, תאסף אל עמיך, שתבוא טהור לעולם הבא (תורת הפרשה)

בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה: "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמיך", התחיל משה לפייס את הקדוש ברוך הוא על דבר מותו ולא נתפייס. אמר משה: וכי ראוי אני למיתה אחרי שהשגתי מה שלא השיג שום בן אדם, והרי ראוי שאשאר בחיים ואודיע לבני אדם דרכיך, לא אמות כי אחיה ואספר מעשה יי. ענה לו הקדוש ברוך הוא ואמר: אילו היו החיים טובים לבני אדם, לא הייתי מטעים לאבות העולם טעם מיתה, שהרי הם היו בני אדם גדולים ובודאי הייתי נותן להם לחיות לעולם, ומכאן תראה עד כמה חשובה מיתה לצדיקים, כמו שנאמר: "קר בעיני ה' המוותה לחסידי". ובכל זאת לא נתפייס משה. עד שאמר לו הקדוש ברוך הוא: אם אתה רוצה לחיות אלף שנה, הרי בדין שישאל לא יראו בנקמת אויביהם ולא בנקמת המדינים, לפי שמיתתך תלויה בנקמה זו. אמר משה: אם אני עתיד למות לאחר אלף שנה, אין הבדל בדבר, שהרי סוף אצטרך למות. כמו שנאמר (קהלת ה, א): "מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה". אם כן מוטב שיראו ישראל בנקמת אויביהם ויכניעו אותם ואמות. ולאחר שקיבל הגזירה באהבה, נצטער הקדוש ברוך הוא על מיתתו והיה הדבר קשה מאוד בעיניו. **משל למה הדבר דומה?** למלך שהיה לו בן קשה, והיה מכעים את אביו כל שעה. ואימו היתה אוהבת מאוד את הבן הזה. כשכעס המלך, נטל חרב והיה מנופף בה על ראש הבן כדי להורגו. מיהרה אימו ובאה למסור נפשה למות במקום הבן. ראה המלך שאימו מוסרת נפשה על בנה, נתמלא רחמים

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
יצחק בלו
בן שרה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
אבי אנוך קור
בן שלמה
ופרידה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האיש היקר והחשוב
מזכה הרבים
ר' חיים אברהם
בן נזירה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האיש היקר
המזכיר ביסורים
עזרא
בן גוהר
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האישה החשובה
המזכרת ביסורים
פרידה
בת מליה
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
האישה החשובה
המזכרת ביסורים
שושנה פריה
בת סלימה
ת.נ.צ.ב.ה.

רוצה להיות
מזכיר הרבים
ולהפיץ את העלון?
052-7647449

להקדשות לתרומות ולכל עניני העלון אפשר לפנות לטלפון: 052-7647449
ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילויות המוסדות גם דרך נדרים פלוס" מכל רחבי הארץ
למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון

